

A Hpt. szerinti közvetítők vezető tisztségviselőinek meg kell-e felelni a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében foglalt szakmai követelményeknek?

A Kérelmező állásfoglalás iránti kérelmet nyújtott be a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (**Felügyelet**) a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (**Hpt.**) 219/D. §-ában foglalt szakmai követelményekkel kapcsolatos egyes kérdések vonatkozásában.

I. TÉNYÁLLÁS

A Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében foglalt szakmai követelményeknek 2011. június 30. napjától meg kell felelnie a közvetítővel, a közvetítői alvállalkozóval – e tevékenységi körében – munkaviszonyban, megbízási viszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló természetes személyeknek (**Alkalmazott**).

Felmerülhet olyan eset, hogy bizonyos függő közvetítőknél, a 219/D. § (1) bekezdésében meghatározott szakképesítéssel kizárólag az Alkalmazottak rendelkeznek, ellenben a függő közvetítő vezető tisztségviselői nem.

II. A JOGKÉRDÉS

2.1 A függő közvetítő végezhet-e közvetítői tevékenységet, ha kizárólag az Alkalmazott rendelkezik a Hpt. 219/D. §-ában meghatározott szakmai képzettséggel, a cégkivonat szerint a függő közvetítő kizárólagos képviselőjére jogosult vezető tisztségviselő azonban nem, azzal, hogy ő ténylegesen nem végez konkrét közvetítői tevékenységet?

Változtat-e valamit a helyzeten az, hogy a függő közvetítővel a megbízási szerződést a Kérelmező már 2011. június 30. napja előtt megkötötte, vagy pedig csak ezt követően fogja megkötöni?

Hogyan kell értelmezni azt a helyzetet, ahol a függő közvetítőnek több önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője van és nem mindegyiknél teljesülnek a Hpt. 219/D. §-ában meghatározott szakmai követelmények?

2.2 Amennyiben a 2.1. kérdésre igen a válasz, akkor szükséges-e bármilyen okirat (teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozat) elkészítése, mellyel igazolja a vezető tisztségviselő, hogy ténylegesen nem végez közvetítői tevékenységet?

2.3 Amennyiben a függő közvetítő egyéni vállalkozó, úgy erre az esetre is érvényes a 2.1. és 2.4. kérdésre adott válasz? Elegendő-e ha az Alkalmazottja rendelkezik a megfelelő szakképesítéssel, az egyéni vállalkozóként működő függő közvetítő nem?

2.4 Amennyiben a 2.1. kérdésre nemleges a válasz és a függő ügynökkel a Kérelmező jogviszonya jelenleg fennáll, a szakmai kritériumok teljesítésének hiányában 2011. június 30. napját követően végezhet-e közvetítői tevékenységet? Elegendő-e az, ha a Kérelmező felfüggeszti az adott közvetítővel az együttműködést addig, amíg meg nem szerzi a szükséges szakképesítést?

2.5 Független közvetítő esetén a cégnél egyedüli cégjegyzési joggal rendelkező vezető tisztségviselőnek meg kell-e felelnie a Hpt. 219/D. §-ában foglalt szakmai

követelményeknek, amennyiben ő maga ténylegesen nem végez közvetítői tevékenységet csak az Alkalmazottai?

Hogyan kell értelmezni azt a helyzetet, ahol a független közvetítőnek több önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője van és nem mindegyiknél teljesülnek a Hpt. 219/D. §-ában meghatározott szakmai követelmények?

III. A KÉRELMEZŐ ÁLLÁSPONTJA

3.1 A Kérelmező álláspontja a 2.1. pontban feltett kérdés vonatkozásában az alábbi:

A Hpt. 219/D. § (1) bekezdése rögzíti azon szakmai követelményeket, melynek a „közvetítővel, a közvetítői alvállalkozóval – e tevékenységi körében – munkaviszonyban, megbízási viszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban” álló természetes személyeknek meg kell felelni.

A Hpt. 219/D. § (7) bekezdése a pénzügyi szolgáltatást nyújtó személy felelősségévé teszi az Alkalmazott és a függő közvetítő szakmai kritériumoknak való megfelelést.

Nyelvtani értelmezés szerint a szakmai megfelelés kötelezettsége mind a függő közvetítő, mind az Alkalmazott tekintetében fennáll. Ezen felül azzal, hogy cégjegyzésre jogosult a közvetítői szerződés megkötésekor, illetőleg a jogviszony fennállása alatt képviseli a céget és aláírja a szerződést, eljár a közvetítői tevékenység megvalósításában.

A fentiekre tekintettel a Kérelmező álláspontja szerint a függő közvetítők vezető tisztségviselőinek is meg kell felelnie a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében foglalt kritériumok valamelyikének, abban az esetben, ha a közvetítővel megkötendő együttműködési megállapodás 2011. június 30. napját követően kerül megkötésre, különös tekintettel arra, hogy a közvetítőt az ügyvezető képviseli.

Abban az esetben, ha a Kérelmezőnek már érvényesen megkötött együttműködési megállapodása van a függő közvetítővel, ahol az ügyvezető úgy nyilatkozik, hogy ő maga nem fejt ki ilyen tevékenységet és nyilvántartásaink szerint ez igazolható, akkor a Kérelmező véleménye szerint esetlegesen egy liberálisabb értelmezés is elképzelhető lehet. A Kérelmező álláspontja szerint, amennyiben több önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezető van, úgy elegendő az, ha annak az ügyvezetőnek van meg a szakmai képesítése, aki a szerződéses jogviszony alatt ténylegesen képviseli a közvetítőt, eljár és aláír a közvetítő nevében. A többi ügyvezetőnek – akik ténylegesen nem járnak el a közvetítői tevékenység kifejtése során a közvetítő képviseletében – nem szükséges megfelelni a szakmai követelményeknek.

3.2 Amennyiben a 2.1. pontban leírt kérdésre nemleges a válasz, úgy a 2.2. és 2.3. pontok vizsgálata okafogyottá válik. Amennyiben az ügyvezetőnek mégsem kell megfelelnie a szakmai követelményeknek, ha ő maga nem végez közvetlenül közvetítői tevékenységet, akkor a Kérelmező véleménye szerint elegendő erről egy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozat a részéről. A Kérelmező álláspontja szerint a szempontból az egyéni vállalkozót is hasonlóan kell kezelni, mint a társasági formában működő függő közvetítőt.

3.3 A Kérelmező álláspontja a 2.4. pontban feltett kérdés vonatkozásában az alábbi:

Tekintettel arra a tényre, hogy a függő ügynököknek 2011. június 30. napjával bezárólag rendelkeznie kell a Hpt.-ben rögzített szakmai képesítéssel, ezért ennek hiányában a Kérelmező álláspontja szerint közvetítői tevékenység nem végezhető. Új ügylet a szakképesítés megszerzésének igazolásáig nem fogadható be, amennyiben erre hosszabb távon sem kerül sor, úgy a szerződés felmondása célszerű.

3.4 A 2.5. pont kapcsán a Kérelmező kifejtette, hogy álláspontja szerint a független közvetítők esetében a vezető tisztségviselőnek minden esetben meg kell felelni a szakmai követelményeknek, függetlenül attól, hogy a vezető tisztségviselő ténylegesen végez-e közvetítői tevékenységet, vagy sem. Több önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezető esetén minden ügyvezetőnek meg kell felelnie, akkor is ha bizonyos ügyvezetők nem járnak el ezen tevékenység gyakorlása során.

IV. A FELÜGYELET ÁLLÁSPONTJA

4.1 A vezető tisztségviselők és a vezető állású személyek kategóriájának elhatárolása

A Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében található szakmai követelmények „a közvetítővel, a közvetítői alvállalkozóval – e tevékenységi körében – munkaviszonyban, megbízási viszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban” álló természetes személyek vonatkozásában állnak fenn.

Ennek az általános jogszabályhelynek tehát a cégjegyzési jogosultságtól, illetve az ügyvezetői, vezető tisztségviselői minősítéstől függetlenül meg kell felelnie az Alkalmazottnak abban az esetben, ha a közvetítő, illetve a közvetítői alvállalkozó – akivel munkaviszonyban, megbízási viszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll – közvetítői tevékenysége tekintetében jogosult eljárni.

A közvetítői tevékenység tartalmának meghatározása során lényeges szempont az ügyfelekkel való kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás.

Lényeges azonban tisztázni, hogy a Hpt. a közvetítői tevékenység szabályozásánál nem említi a vezető tisztségviselő, illetve a cégjegyzésre jogosult fogalmát. A Hpt. kizárólag a vezető állású személyekkel szemben támaszt külön kritériumokat, azonban csak a független közvetítők tekintetében. A Hpt. 2. számú melléklet III. Fejezet 25. pont g) alpontja szerint vezető állású személy a független közvetítők vonatkozásában a pénzügyi szolgáltatás közvetítésének irányítását végző személy, valamint valamennyi helyettese.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 21. § (1) bekezdése alapján a gazdasági társaság ügyvezetését – a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint – a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el.

Cégjegyzésre jogosult az, aki jogosult a cég írásbeli képviselőjére, a cég nevében történő aláírásra. (A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 8. § (1) bekezdés)

Az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2009. évi CL. törvény indokolása szerint a Hpt. 219/D. §-a szakmai követelményeket fogalmaz meg a közvetítést végző természetes személyekre, melynek során a biztosításközvetítőkkal megegyezően e körben is bevezeti a hatósági vizsgát, másrészt kimondja, hogy a megbízó, munkáltató köteles gondoskodni arról, hogy a vele munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban álló természetes személy a közvetített szolgáltatással kapcsolatban részletes ismeretekkel rendelkezzen.

Mivel a közvetítői tevékenység végzése nem feltétlenül kizárólagos tevékenység, így a jogszabály kifejezetten kimondja, hogy csak a közvetítői tevékenység kapcsán kötelesek az Alkalmazottak a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésének megfelelni.

A vezető állású személy definíciója is arra utal, hogy a jogalkotó nem akarta a cégjegyzési joghoz és a vezető tisztségviselők köréhez kötni a szakmai követelményeknek való megfelelést, hanem gyakorlatias megközelítést képviselve a közvetítői tevékenység tényleges irányítását vette alapul.

A vezető állású személy fogalma azonban csak a független közvetítők vonatkozásában releváns. A 13/E. § (1) bekezdés a) pontja ugyanis csak a független közvetítők vezető állású személyei vonatkozásában határoz meg többletkövetelményeket. (Az alkuszok vonatkozásában pedig a 13/E. § (3) bekezdés a) pontja.) Független közvetítők vonatkozásában a fent említett feltétel nem áll fenn.

4.2 A függő és független közvetítők egyes kategóriáira vonatkozó eltérő követelmények

A Kérelmező által a 2.1-2.4 pontban kifejtett kérdések mind a függő közvetítőkre vonatkoznak, azonban a 2.4. pont első mondatában a Kérelmező a függő ügynökök kategóriájára is utalást tesz. Az egyes kategóriák előzetes tisztázása fontos, mivel a függő ügynökök és a függő kiemelt közvetítők megítélése a szakmai követelmények szempontjából eltérő lehet.

A Független közvetítők alábbi kategóriáit különbözteti meg a jogszabály:

- kiemelt közvetítők (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja),
- függő ügynökök (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja),
- pénzforgalmi közvetítők (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja).

A kiemelt közvetítők két speciális kategóriájára, a pénzváltókra és a Hpt. 3. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt hitel és pénzkölcsön nyújtása pénzügyi szolgáltatási tevékenységének meghatározott körét – a kézirátal kikötése és fedezete mellett történő kölcsönnyújtást – közvetítőkre a jelen állásfoglalás nem tér ki. Ezen közvetítőkre vonatkozó speciális szakmai követelményekkel kapcsolatban a Felügyelet honlapján található engedélyezési útmutató ad tájékoztatást.

A pénzforgalmi közvetítők kategóriája az állásfoglalás szempontjából irreleváns, így azokra a jelen állásfoglalás nem vonatkozik.

A függő ügynökök a pénzügyi intézmény kockázatára önállóan kötelezettséget nem vállalnak, szerződést nem kötnek, továbbá nem engedélyköteles a tevékenységük. A pénzügyi intézményeknek csak bejelentési kötelezettségük áll fenn a függő ügynökökkel kapcsolatban.

A kiemelt közvetítők a pénzügyi intézmény nevében, javára és kockázatára kötelezettséget vállalhatnak, beleértve ebbe az ügyféllel való szerződéskötést is. A kiemelt közvetítői jogviszony létrejötte és a megbízási szerződés módosítása engedélyköteles a pénzügyi intézmény oldaláról.

A fenti két kategória elhatárolása azért fontos a szakmai követelmények szempontjából is, mivel a függő ügynökök közvetítői tevékenysége kimerül a pénzügyi szolgáltatás ajánlásában és az ajánlatokkal kapcsolatos feladatokban, a kiemelt közvetítők meg is köthetik az ügyféllel a szerződést a Kérelmező nevében.

Független közvetítők vonatkozásában a jogszabály megkülönbözteti:

- a többes kiemelt közvetítőt (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja),
- a független többes ügynököt (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja),
- és az alkuszt (Hpt. 6/E. § (1) bekezdés b) pont bc) alpontja).

Mindhárom kategória engedélyköteles és mindhárom kategória esetében a vezető állású személyek vonatkozásában a Felügyelet vizsgálja a 13/E. § releváns rendelkezéseinek való megfelelést.

4.3 A Felügyelet álláspontja a Kérelmező egyes kérdései vonatkozásában

4.3.1 Válasz a 2.1. pontban kifejtett kérdésekre

A fentiek alapján a függő ügynök Gt. szerinti vezető tisztségviselői, valamint Ctv. szerinti cégjegyzésre jogosult személyei abban az esetben kötelesek megfelelni a Hpt. 219/D. § (1) bekezdés szerinti szakmai követelményeknek, ha a közvetítői tevékenységben részt vesznek. Amennyiben kizárólag megkötik a Kérelmezővel a közvetítői jogviszonyt létrehozó szerződést, ez még önmagában nem minősül közvetítői tevékenység körében történő eljárásnak a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésének szempontjából. Ez a megbízási szerződés képezi ugyanis a jogviszony alapját, így a függő ügynök ebben az esetben, mint megbízott, a Kérelmező pedig mint megbízó képviselteti magát. A közvetítői tevékenység keretében történő eljárás alapja (előzménye) az említett megbízási szerződés, mint ahogy az a Hpt. 2. számú melléklet I. Fejezet 12.1., valamint 12.2. pontjában szereplő definícióból is következik. A megbízási szerződés megkötése során a függő közvetítő vezető tisztségviselői cégjegyzési jogukat gyakorolva a függő közvetítő, mint jogi személy képviseletében járnak el, nem mint természetes személyek. A Hpt. 219/D. § (1) bekezdésének első mondata azonban természetes személyekre utal akkor, amikor meghatározza a szakmai követelményeket.

Általánosságban elmondható, hogy a konkrét közvetítői tevékenység középpontjában az ügyfél áll. A függő ügynökök nem jogosultak az ügyféllel való szerződéskötésre a Kérelmező nevében és javára, így a közvetítői tevékenységük körén ez a cselekmény már kívül esik, arra kizárólag a Kérelmező jogosult. Így azon eset kizárt, hogy a függő ügynök vezető állású személye magával az ügyféllel kössön szerződést a pénzügyi szolgáltatás, vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatás tárgyában.

A fentiekből adódóan a Hpt. 219/D. § (1) bekezdése szerinti szakmai követelményeknek a vezető tisztségviselők és cégjegyzésre jogosultak nem szükségképpen kötelesek megfelelni, erre jogszabály kifejezett követelményt nem fogalmaz meg. Abban az esetben azonban, ha az adott vezető tisztségviselő konkrét közvetítői tevékenységet végez és pénzügyi szolgáltatás,

kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtását, illetve ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötését elősegíti, abban az esetben meg kell felelnie a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében található szabályoknak.

A kiemelt közvetítők kategóriája annyiban különbözik a fent elmondottaktól, hogy ebben az esetben lehetősége van a kiemelt közvetítőnek a Kérelmező nevében, javára és kockázatára eljárni és szerződést kötni az ügyféllel. Így a személynek, akivel – mint a kiemelt közvetítő vállalkozást képviselő személlyel – az ügyfél a szerződést megkötö, már meg kell felelnie a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében található szakmai követelményeknek, mivel a közvetítői tevékenység egyik jelentős mozzanatában működik közre és közvetlenül kapcsolatba lép az ügyféllel.

A függő közvetítők vonatkozásában hangsúlyozandó, hogy a Hpt. 219/D. § (7) bekezdése alapján a pénzügyi szolgáltatást nyújtó személy felelős a függő közvetítő és a vele – e tevékenységi körében – munkaviszonyban vagy megbízási jogviszonyban, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló természetes személyekkel szemben támasztott szakmai követelmények fennállásának ellenőrzéséért.

A fentiek alapján nem változtat a fent leírtakon az, hogy a függő közvetítővel (legyen akár függő ügynök vagy függő kiemelt közvetítő) kötött megbízási szerződés 2011. június 30. előtt, vagy azután került megkötésre. Azonban ezen időpontot követően azon Alkalmazott, aki nem rendelkezik a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében foglalt szakképzettséggel, nem végezhet közvetítői tevékenységet.

Azt a körülményt, hogy nem minden cégjegyzésre jogosult ügyvezető felel meg a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésében foglalt szakmai követelményeknek, a fentiek tükrében úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki az említett rendelkezésnek nem tesz eleget, nem vehet részt a pénzügyi szolgáltatás, kiegészítő pénzügyi szolgáltatás nyújtása, valamint ilyen szolgáltatásra irányuló szerződés megkötésének elősegítésében (akár függő ügynökről, akár kiemelt közvetítőről legyen szó). Kiemelt közvetítő esetében továbbá az ügyféllel szerződést a pénzügyi szolgáltatás, illetve kiegészítő pénzügyi szolgáltatás közvetítése kapcsán nem köthet.

4.3.2 Válasz a 2.2. pontban kifejtett kérdésekre

A Kérelmező feladata és felelőssége azoknak a követelményeknek a meghatározása és ellenőrzése, hogy a függő közvetítők miként igazolják azt, hogy mely Alkalmazottjuk végez közvetítői tevékenységet – adott esetben akár a vezető tisztségviselőket is beleértve. Ennek a konkrét formáját a jogszabály nem határozza meg.

4.3.3 Válasz a 2.3. pontban kifejtett kérdésekre

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (Evtv.) 16. § (1) bekezdése szerint az egyéni vállalkozó közreműködőként alkalmazottat, külön jogszabályban meghatározott bedolgozót, segítő családtagot, és szakiskolai, szakközépiskolai tanulót foglalkoztathat. Az Evtv. 16. § (2) bekezdése szerint továbbá képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel. Jogszabály – ide nem értve az önkormányzati rendeletet – eltérő rendelkezése hiányában képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó akkor is folytathat, ha a képesítési követelményeknek maga nem felel

meg, de az adott tevékenység folytatásában személyesen közreműködő, általa határozatlan időre foglalkoztatott személyek között van olyan, aki az előírt képesítéssel rendelkezik.

A Hpt. nem tartalmaz olyan szabályt, amely megtiltaná az Evtv. 16. § (2) bekezdésének alkalmazását. Ebből adódóan, ha az egyéni vállalkozó által foglalkoztatott személy megfelel a Hpt. 219/D. § (1) bekezdése által előírt szakmai követelményeknek, úgy a Kérelmező jogosult az egyéni vállalkozóval függő közvetítői szerződést kötni. Irányadó azonban ebben az esetben is a függő ügynöki és a függő kiemelt közvetítői tevékenység eltérő jellemzőivel kapcsolatban a 4.3.1. pontban leírt álláspont.

4.3.4 Válasz a 2.4. pontban kifejtett kérdésekre

A 2.4. pont megítélése attól a tényről is függ, hogy a közvetítővel kötött megbízási szerződés tartalmaz-e felfüggesztő, illetve bontó feltételt arra az esetre, ha bizonyos személyek nem rendelkeznek a Hpt. 219/D. §-ának megfelelő szakmai képesítéssel. Amennyiben a megbízási szerződés külön nem szabályozza a kérdést, úgy a Felügyelet álláspontja szerint a Kérelmező és a függő ügynök, illetve függő kiemelt közvetítő megbízási jogviszonya nem szűnik meg attól, hogy az említett függő közvetítőknek nincs olyan vezető tisztségviselője, vagy cégjegyzésre jogosult személye, aki a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésének megfelel.

Azonban akár függő kiemelt közvetítőről, akár függő ügynökről legyen szó, nem végezhet konkrét közvetítési tevékenységet az a személy, aki nem felel meg a Hpt. 219/D. § (1) bekezdésének.

4.3.5 Válasz a 2.5. pontban kifejtett kérdésekre

A 2.5. pontban feltett kérdéssel kapcsolatban is irányadóak a 4.3.1. pontnál leírtak. Hangsúlyozandó azonban, hogy a független közvetítő esetében nem a Gt. szerinti vezető tisztségviselő, hanem a Hpt. 2. számú melléklet III. Fejezet 25. pont g) alpontjában meghatározott vezető állású személy az, akinek meg kell felelnie a szakmai követelményeknek. Azonban ezek a feltételek nem merülnek ki a Hpt. 219/D. § (1)-(2) bekezdésében leírtakban, hanem túlmutatnak azon és a 13/E. § (1) bekezdés a) pontjának – alkusz esetében a 13/E. § (3) bekezdés a) pontjának – szabályai is alkalmazandóak. A vezető állású személyek esetében nem az ügyfelek felé történő közvetítői tevékenység alapozza meg a szakmai követelményeknek való megfelelés kötelezettségét, hanem – a Hpt. definíciójából adódóan – a közvetítői tevékenység irányítása. Lényeges különbség továbbá, hogy a 13/E. § rendelkezéseinek történő megfelelést a Felügyelet az engedélyezési eljárás során vizsgálja, azokat a független közvetítőknek dokumentumokkal kell alátámasztania.

Az Alkalmazottak szakmai követelményei fennállásának ellenőrzéséért a Hpt. 219/D. § (6) bekezdése alapján azonban – a függő közvetítőknél leírtakkal ellentétben – nem a Kérelmező, hanem a független közvetítő felel.

2011. augusztus 11.